บทความวิชาการ

กิจกรรมการสำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัส

โดยธรรมชาติแล้ว เด็กเล็กๆจะเรียนรู้ได้ดีผ่านประสาทสัมผัส ด้วย การมองเห็น การฟัง การสัมผัส การดมกลิ่นและการชิมรส โดยกิจกรรมที่เหมาะสมในการช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า การฝึกประสาทสัมผัสเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีเหตุมีผล ทั้งนี้เพราะประสาทสัมผัสเปรียบเสมือนกับเสาอากาศ หรือตัวรับรู้สิ่งต่างๆ ของเด็ก ถ้าการรับรู้มีประสิทธิภาพการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้นก็ย่อมมีคุณภาพตามไปด้วย แต่ถ้าการรับรู้ขาดประสิทธิภาพในการรับรู้สิ่งต่างๆ หรือมีประสิทธิภาพไม่สูง ก็จะส่งผลให้การเรียนรู้ของเด็กมีคุณภาพต่ำ และการให้เด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีเพียงใดก็ย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูจะต้องช่วยกันฝึกประสาทสัมผัส แก่เด็ก

เด็กปฐมวัยเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวด้วยการใช้สายตาในการมองและการสังเกต การสัมผัสสิ่งต่างๆเพื่อให้รู้ว่านุ่มหรือแข็ง ขรุขระหรือเรียบ ด้วยการใช้มือและอวัยวะทางกายในการสัมผัสจับต้อง การรับรู้กลิ่นต่างๆว่า หอมหรือเหม็นด้วยการใช้จมูกในการดมกลิ่น การฟังเสียงต่างๆว่าไพเราะน่าฟังหรือเสียงดังรบกวนด้วยการใช้ประสาทสัมผัสทางหู และการรับ รู้เกี่ยวกับรสชาติอาหารต่างๆว่า หวาน เปรี้ยว เค็ม ขม ด้วยการใช้ลิ้นชิมรส การเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าเป็นการสำรวจสิ่งต่างๆเพื่อเป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาทักษะทางด้านสติปัญญา เป็นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เป็นพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ทักษะทางภาษา รู้ทักษะการใช้ชีวิตทางสังคมและการทำงานเป็นกลุ่มและมีอิสระในการทำงานในการสำรวจอีกด้วย

การฝึกให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้และสำรวจสิ่งต่างๆ รอบตัว การเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำข้อมูลที่ได้ไปสื่อสารนั้น ถือเป็นทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญมาก คุณพ่อคุณแม่สามารถจัดกิจกรรมง่ายๆ ที่บ้านด้วยตนเอง เพื่อฝึกให้ลูกได้ใช้ประสาทสัมผัสได้เช่นกัน โดยเริ่มต้นจากการชวนให้ลูกสังเกตธรรมชาติรอบตัว เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ และแมลงต่างๆ ในตอนนี้ คุณพ่อคุณแม่อาจกระตุ้นให้ลูกวาดภาพของสิ่งที่สังเกตเห็นควบคู่ไปด้วย และมีการพูดคุยเกี่ยวกับรายละเอียดของสิ่งที่ลูกสังเกตและภาพที่ลูกวาดว่า ลูกสังเกตเห็นอะไรบ้าง มีสีอะไร มีขนาดเท่าไร เมื่อลูกมีความคุ้นเคยและชินจากการสังเกตมากขึ้น คุณพ่อคุณแม่ก็อาจเล่นเกมกับลูกโดยอาจให้ลูกเป็นคนสังเกตและนำข้อมูลมาสื่อสารให้คุณพ่อหรือคุณแม่วาดภาพ หรืออาจสลับบทบาทกันก็ได้

น.ส.ทิพวัลย์ เพชรแต่ง รหัส571081321051 ลำดับที่48